

POSTANOWIENIE

Dnia 14 listopada 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Artymiuk

w sprawie **M. N.**

oskarżonego z art. 284 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 14 listopada 2023 r.

skargi pełnomocnika oskarżycielki posiłkowej

od wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu

z dnia 1 lutego 2023 r., sygn. akt II AKa 281/22,

uchylającego wyrok Sądu Okręgowego w Legnicy

z dnia 7 kwietnia 2022 r., sygn. akt III K 138/21 i przekazującego sprawę do ponownego rozpoznania,

na podstawie art. 539e § 1 i 2 k.p.k.

postanowił

**oddalić skargę, obciążając oskarżycielkę posiłkową J. N.
kosztami postępowania skargowego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 7 kwietnia 2022 r., sygn. akt III K 138/21, Sąd Okręgowy w Legnicy uznał M. N. za winnego czynu polegającego na tym, że: „w okresie od dnia 14 stycznia 2011 r. do września 2011 r., w K. i innych miejscach, w krótkich odstępach czasu w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, dokonał przywłaszczenia mienia znacznej wartości w postaci środków pieniężnych w kwocie 475 000,00 zł, stanowiących 1/2 ceny sprzedaży zabudowanej nieruchomości gruntowej położonej w miejscowości C. przy ul. [...], oznaczonej jako działka gruntu

nr [...], o powierzchni [...] hektara, objętej księgą wieczystą nr [...], w ten sposób, że zatrzymał wyżej wymienione środki otrzymane od kupującego tytułem ceny i nie dokonaniu ich przekazania na rzecz dotychczasowego współwłaściciela tej nieruchomości J. N., w imieniu i na rzecz której działał, w oparciu o udzielone mu notarialne pełnomocnictwa z dnia 19 stycznia 2011 r., sporządzone przed asesorem notarialnym M. K., zastępującą J. D. - notariusza w L., za Rep. A nr [...], pomimo wcześniejszych ustaleń i wyrażonego przez pokrzywdzoną żądania zapłaty oraz dokonał wydatkowania tych środków na własne potrzeby, czym działał na szkodę J. N.”, tj. przestępstwa określonego w art. 284 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. i za to wymierzył mu karę roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem wykonania tej kary na okres próby wynoszący 3 lata oraz grzywnę w wymiarze 100 stawek dziennych ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 50 zł.

Wyrok ten zaskarżył obrońca oskarżonego, który w wywiedzionej apelacji podniósł zarzuty: obrazy prawa procesowego (pkt I. apelacji) – art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. (ppkt 1 apelacji), art. 170 § 1 pkt 3 k.p.k. (ppkt 2 apelacji), art. 167 *in fine* k.p.k. w zw. z art. 366 § 1 k.p.k. (ppkt 3 apelacji), art. 405 § 1 k.p.k. oraz art. 401 § 1 k.p.k. (ppkt 4 apelacji), art. 8 § 1 i 2 k.p.k. (ppkt 5 apelacji), błędu w ustaleniach faktycznych (pkt II. apelacji) oraz rażącej niewspółmierności kary (pkt III apelacji).

Wyrokiem z dnia 1 lutego 2023 r., sygn. akt II AKa 281/22, Sąd Apelacyjny we Wrocławiu uchylił zaskarżony wyrok Sąd Okręgowego w Legnicy i przekazał sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

Skargę od powołanego wyżej wyroku Sądu odwoławczego wniósł pełnomocnik oskarżycielki posiłkowej J. N. W skardze zarzucił „naruszenie art. 437 § 2 k.p.k. przez uchylenie zaskarżonego apelacją wyroku i przekazanie sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania w celu ponownego przesłuchania oskarżonego i pokrzywdzonej oraz ponownej oceny zgromadzonego

w sprawie materiału dowodowego z uwzględnieniem zeznań świadka złożonych przed Sądem II instancji, podczas gdy przywołany przepis umożliwia tego rodzaju rozstrzygnięcie tylko wtedy, jeżeli jest konieczne przeprowadzenie na nowo przewodu w całości, zaś odmienna ocena dowodów lub jedynie uzupełniające przesłuchanie świadka lub oskarżonego - nie może stanowić podstawy uzasadniającej wydanie wyroku kasatoryjnego". W oparciu o ten zarzut wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu we Wrocławiu.

W pisemnej odpowiedzi prokurator Prokuratury Regionalnej we Wrocławiu wniósł o oddalenie skargi z powodu jej bezzasadności.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Nie można odmówić racji oskarżycielowi publicznemu, który w swoim pisemnym stanowisku wniósł o oddalenie skargi pełnomocnika oskarżycielki posiłkowej.

W szczególności zasadnie zwrócił uwagę prokurator na uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 2019 r., I KZP 3/19 (OSNK 2019, z. 6, poz. 31), z którego w sposób jednoznaczny wynika, że konieczność ponownego przeprowadzenia przewodu sądowego w całości, w szczególności postępowania dowodowego, powinna być oceniana nie tylko w aspekcie ilościowym, czyli w odniesieniu do każdego dowodu, ale także w aspekcie jakościowym. Trafnie bowiem w tej uchwale wskazano, że spełniony jest warunek konieczności ponowienia całego postępowania w sytuacji, kiedy nieprawidłowo przeprowadzono większość dowodów, a skutkiem tego jest niemożność poddania analizie tych prawidłowo przeprowadzonych.

Z pisemnych motywów wniesionej przez pełnomocnika oskarżycielki posiłkowej skargi wynika, że do wydania merytorycznego rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie na etapie postępowania odwoławczego wystarczające byłoby

uzupełniające przesłuchanie pokrzywdzonej oraz zadanie oskarżonemu przez Sąd Apelacyjny dodatkowych pytań na okoliczności, które w ocenie tego Sądu wymagałyby dodatkowych wyjaśnień. Jest to jednak pogląd błędny, a w szczególności oderwany od realiów tej sprawy, w tym treści pisemnego uzasadnienia Sądu drugiej instancji, które w sposób jednoznaczny wskazuje, z jakich powodów zaskarżony przez obrońcę wyrok Sądu Okręgowego w Legnicy nie poddaje się korekcie w ramach kontroli instancyjnej.

Słusznie sąd *ad quem* podniósł, że w toku postępowania przed sądem *meriti* nie zostały wyjaśnione kwestie nie tylko wartości nieruchomości (będącej wszak elementem zarzucanego czynu) za jaką została sprzedana, a to w kontekście kwoty ewentualnego przywłaszczenia, którego miałby się dopuścić oskarżony, lecz również tego rodzaju okoliczności jak treść przyjętego na siebie przez M. N. zobowiązania do spłaty istniejących zobowiązań obciążających oskarżonego i pokrzywdzoną (np. z tytułu kredytów, zawartych umów leasingu itp.) oraz innych. Trafnie wskazał również, że istotne znaczenie dla przypisania oskarżonemu wypełnienia znamion strony podmiotowej czynu z art. 284 § 1 k.k., w uwzględnieniu treści przepisów art. 43 § 1 i 2 Kodeksu Rodzinnego i Opiekuńczego, ma ustalenie istnienia po stronie oskarżonego podstaw do świadomości, iż przysługują mu roszczenia z tytułu rozliczenia związanego z przyczynieniem się do powstania majątku wspólnego ewentualnych nakładów, które aktualizują się m.in. przy uwzględnieniu zeznań J.N. opisującej okoliczności w jakich miała stać się współnikiem w spółce cywilnej. Nie można również odmówić słuszności Sądowi drugiej instancji co do tej problematyki, relewantnej dla rozstrzygnięcia w przedmiocie odpowiedzialności karnej oskarżonego, która związana jest z jednej strony z koniecznością wyjaśnienia, czy a jeżeli tak to jakie nakłady, warunkujące zbycie nieruchomości, zostały przez niego poniesione, w tym poprzez m.in. weryfikację przedstawionych przez niego faktur, a także jakie kwoty były przez niego, chociażby za pośrednictwem syna, przekazywane tytułem wsparcia dla pokrzywdzonej, w związku z prowadzeniem postępowań egzekucyjnych.

Uwzględniając powyższe zaszłości niewątpliwe jest, że dla ustaleń i to nie tylko dotyczących świadomości oraz zamiaru po stronie oskarżonego co do przywłaszczenia wskazanego w zarzucie mienia, lecz również strony przedmiotowe czynu stypizowanego w art. 284 § 1 k.p.k., konieczne jest zarówno ponowne i to kompleksowe przesłuchanie oskarżonego oraz pokrzywdzonej, odebranie depozycji od świadków mających wiadomości w przedmiocie istotnych dla ustaleń faktycznych okoliczności, a wreszcie zgromadzenie niezbędnej – wskazanej przez sąd *ad quem* – dokumentacji, w tym w szczególności bankowej i na koniec skonfrontowanie tego z osobowymi źródłami dowodowymi, przeprowadzenie na tak szeroko zakrojona skalę postępowania dowodowego co do istoty przekraczałoby ramy możliwe do zaakceptowania w postępowaniu drugoinstancyjnym.

W tym stanie rzeczy dla oceny tych prawidłowo przeprowadzonych dowodów wymienionych w uzasadnieniu skargi [akt notarialny z dnia 18 kwietnia 2011 r. (k. 8-12), wyciąg z rachunku bankowego oskarżonego (k. 27), umowa kredytu hipotecznego (k. 203-217), potwierdzenie wpłaty raty kredytu (k. 218), postanowienie Sądu Rejonowego w Lubinie w przedmiocie podziału majątku (k. 13)], nieodzowne jest przeprowadzenie dowodów wskazanych w pisemnych motywach zaskarżonego wyroku, bez czego prawidłowe orzeczenie w przedmiocie odpowiedzialności karnej M. N. nie jest możliwe. Taka natomiast sytuacja powoduje konieczność ponowienia przewodu sądowego w całości.

Uwzględniając całokształt poczynionych w niniejszym uzasadnieniu rozważań i stwierdzając, że Sąd odwoławczy nie naruszył dyspozycji art. 437 § 2 zd. 2 *in fine* k.p.k., należało orzec jak na wstępie.

Powyższe implikowało także obciążenie oskarżycielki posiłkowej kosztami postępowania skargowego.

[K.K.]

[a]